

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Cuventu de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI. alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu cu ocasiunea adunarei generale a despartimentului ținute la 3 Augustu 1886 in Comun'a T. Santeu. — Raportulu generalu alu despartimentului XI (Se-lagiu, Silvaniei) a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ținutu la adunarea generala dela 30 Augustu 1886, in comun'a T. Santeu. — Unele cunoscintie din istori'a metaleloru (Urmare si fine). — Comerçiu la Romaniei cu tierile straine in anulu 1884. — Procese verbale ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedintiele din 30 Octombore si 26 Novembre n. 1886. — Apelu pentru ridicarea unui monumentu lui Radetzky in Vien'a. — Bibliograficu: Publicatiunile Academiei Romane din Bucuresci (Urmare). — Scól'a superióra de fetit'e din Sibiiu (Continuare din Nr. 19 si 20.) colecte. — Anuntiu de abonamentu.

Cuventu

de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentului XI alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu cu ocasiunea adunarei generale a despartimentului ținute la 30 Augustu 1886 in Comun'a T. Santeu.

Pré Onorata Adunare!

Fie-care seclu 'si are meritele si demeritele séu virtutile si scaderile sale. Unu meritu principale alu seculului presinte este, cà a emancipatu omulu nu numai in corpu, dar si in spiritu; pentruca a ruptu nu numai lantiurile seculare, cari 'lu legau pe omu, care este tipulu si asemenarea Creatorelui — de gli'a pamentului — ci a ruptu si legaturile spiritului omenescu, prin cari erá detienutu in regiunea intunecósa a nesciintiei.

Operatiunea acésta salvátore de genulu omenescu din sclavi'a dejositóre de demnitatea omului o-a indeplinitu geniulu evului nostru prin cultura. Cultura au avutu multe din popórele evului vechiu si mediu, au escelatu in cultura Grecii si Romanii asia, càtu cultur'a depusa in operele clasice si adi ne servesce de modelu. Inse cultur'a loru a fost unilaterala, pentrucà au cultivatu numai ingeniulu, dar ànim'a nu. Dar si cultur'a in sciintie au fost dominiulu eschisivu alu classelor privilegiate, pàna càndu mass'á omenimei cea mai mare erá cu deadinsulu retienuta in intunereculu nesciintiei, si erá exploatata intr'unu modu avilitoriu de demnitatea omenésca prin class'a cea puternica si privilegiata. Ce efectu produce sufletulu in corpulu celu compactu fisicu, tocmai asemene rezultate au avutu, si are spiritulu cul-

turei in corpulu celu moralu alu omenimei si alu popóreloru; asia càtu precumu unu corpu fisicu numai pàna atunci e sanetosu si viu, pàna càndu e petruncu de operatiunea sufletului in tóte medularile sale asia càtu, deca cutare-va membru nu 'si trage viéti'a vitala dela poterea sufletului, se lancediesce si amortiesce cu incetulu si trage dupa sine perirea intregului corpu fisicu — asia si corpulu celu morale alu popóreloru numai atunci e compactu si sanatosu, deca tóte medularile aceluia-si sunt petruncu de spiritulu civilisatiunei si alu culturai. Documentu invederatu ne este sórtea popóreloru antice nóue pastrata prin paginile istoriei, cà desí unele au avutu classa culta, de sí au transpusu posteritatiei literatur'a clasica; de sí domni'a loru au latit'o si intarit'o preste alte popóre pàna la unu timpu prin ascutitulu sabiei, totusi incetu cu incetulu àu decadiutu si au disparutu din numerulu popóreloru asia, càtu numai numele le-au remasu scrise pe paginile istoriei cu litere de doliu. — Deci meritulu evului nostru este, cà a decretatu asia dicèndu terenulu culturai si alu sciintiei de terenulu comunu pentru toti membrii, pentru tóte treptele natiuniloru si a edisu de o necesitate imperativa pentru in florirea si subsistinti'a popóreloru si cultur'a ànimei, nu numai a ingeniului.

Spiritulu culturale alu seculului nostru a desfintiatu nu numai jobagi'a trupésca ci si cea sufletésca; pentrucà elu a desemnatu locu pentru prunculu tieranului fostu jobagiu pre banc'a scólei si a culturai lãnga domnisorulu esitu din tulpina aristocratica. Elu a petruncu prin lumin'a sa cea binefacátore nu numai in palatiele cele pompóse ale familielor privilegiate, ci si in colibele scunde ale tieranului. Meritulu spiritului culturai este si infratirea si apropierea tuturoru pàturiloru societatii omenesci, unindu-le pre acele prin lumin'a si foculariulu comunu alu cul-

turei; pentruca impresiunile facute asupr'a spiritului si animei omenesci in etatea frageda a prunciei si a junetiei e permanenta pentru intrég'a cariera a vietiei Cultur'a prin scóla unesce indiviidii singuratici din treptele societatiei, unesce familiile, unesce si in natiunile; ér unde este unire, acolo este si fructificarea desastreloru.

Resultatulu culturei sunt cei care apar in sinulu fie-care natiuni, adeca: inteligentia de mijlocu, care in timpurile antice li se datóráu; dar care adi formédia tulpin'a cea care este a popóreloru, si a careia putere adi decide de vitoriulu popóreloru, si poporulu tierénu care e fundamentulu fie-careia natiuni.

Trei factori fiecare isi are sublim'a sa misiune spre regenerarea si conservarea natiunii. In inteligintia trebuie se fie reprezentata, cultura si inbratiosiatá literatur'a séu fructele geniului fie-carei natiuni; prin class'a de mijlocu industri'a si comerciulu, a careia chiemare este, cá productele crude rezultate din sudórea crunta a natiunei prin ajutoriulu sciintiei se-le prelucre si transforme in mijlóce necesarie spre sustinerea vietiei natiuniloru si se faca asia dicédu, ca sàngele datoriu de viéti'a vitala corpului nationalu se nu se scurga din acelasi in alte popóre séu parti ale lumii, ci se remàna in trinsulu, spre a'lu sustiené si nutri. Chiemarea poporulu tierénu este prin sudórea fetii sale a exploata productele si tesaurii pamentului si a naturei si a'lu subministrá clasei de mijlocu a natiunei spre a le imprima sigilulu culturei prin munca si industria. Apunerea popóreloru antice si din evulu mediu a causat'o si accelerat'o lips'a de impartire in factori a popóreloru si a conlucrarei recipróce a acestor'a spre sustinerea si inflorirea némuriloru.

Si astadi numai acea natiune va prosperá si va avea viitoriu, care are inteligintia culta, classa de mijlocu industriasia, si poporu economu laboriosu, séu mai chiaru vorbindu, acea natiune va trai si inflori, carea va avea literatur'a, industri'a perfectionata, si economi'a rationavera. Prin care dintre acesti trei factori ce misiune se indeplinesce in sinulu popóreloru? Inteligintia prin crearea si cultivarea productelor literarie representéza pe fie-care natiune in concertulu popóreloru Europei civilizate, pentruca literatur'a 'i da forma de culta fie-careia natiuni; in ea se oglindéza trecutul victoriosu séu desastroso, suferintiele si isbàndele natiuniloru; ca cetindu si studiindu nepotii si stranepotii faptele generóse si suferintiele de martiriu ale strabuniloru, — se va sterni in sufletulu si inim'a loru nobilulu simtiu de emulatiune si imitarea de asemene fapte. Deci o inteligintia numai atunci póte avea consciintia liniscita ca 'si implinesce datorinti'a sànta de fiica faciá cu mam'a din alu careia sinu sgduitu de fortune au esitu, si alu carei peptu o-au lapatatu, déca lucra pe terenulu literaturei némului seu, partinesce productele literarie, acele le iubesc, si 'si suge dintrensele nutrementu spiritualu cá din alu doilea peptu alu mamei sale.

Resedariulu cá in ce mesura 'si satisface aceste dorintele, care ori si care individu séu familia inteligentia, sunt productele literarie si ale diaristiceie, cari se voru aflá pe mas'a de scrisu a capului familiei, si si brosiurile beletristice cu cari este infrumetiatá mas'a de visite a Dómnei si Dsiórei casei.

Resedariulu in care se incepe cultivarea poporulu tierénu este scól'a populara. Deci iubite poporu romanu imbratiosiédia caus'a scolara cu tóta caldur'a inimei tale, nu o privi pe aceea de inimic'a ta, ci o saluta cá pre unu alu doilea Mantuitoriu alu teu din sclavi'a nesciintiei intunecóse. Oh! de ai fi avutu tu scóla populara inainte de acésta cu unu seclu, adi te-ai imbucura de o sórte mai fericita! Iubesc scól'a, cá numai prin ea vei invetiá a duce o economia mai rationavera, pentruca metod'a cea vechie a economiei nu mai este in stare se supórté greutatile, cari 'ti apasa mosi'a si totodata se'ti sustina famili'a. Asia dara scól'a deschide inaintea unui poporu comorile bogate alu industriei si meserieloru, cari nascu din sinulu natiunei class'a de mijlocu, adeca trunchiulu corpului nationale, si apoi déca unu corpu fisicu nu-i deplinu, ci e monstru, déca aru avea numai capu si picióre, asia si unu corpu moralu alu cutarui nému, déca sta numai din inteligintia si poporu tierénu, nu'i deplinu, si n'are viétiá, si nici ca póte conta la viitoriu trainicu. Fii natiunei romane au avutu si póte unii si adi au cutare-va aversiune faciá de meserii, se nu dicu ca le este rusine a'si da copii la meserii, de si adi in statele cele mai civilizate ale Europei meseriasiu lu cuprinde locu in salonulu de petrecere si conversatiune alaturea cu aristocratulu. Adi meseri'a nu'i maimutiare, ci cea mai inalta sciintia; adi nu se dejoscesce ingeniulu omenescu prin meserii, ci se desvólta pàna la gradulu celu mai sublimu; adi nu admira lumea numai productele teoretice ale literaturei, ci mai multu se uimesce la privelisceá producteloru industriei si meserieloru asia, càtu vediendu espusatiunile manufactureloru numai din patri'a nóstra, dar inca din statele mai propasite pre carier'a industriei, póte esclama privitoriulu càtra industriési „dii estis vos“, adeca numai schintéu'a dumnedieirei, care locuiesce in omu póte produce astfelu de lucruri. Mai incolo meseriile se potu numi in corpu fie-carei natiuni arteri'a datatóri'a de viétiá; pentru aceea si „Associatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu“ adi prin ajutóriele sale binefacatorie mai multu spriginesce pre elevii miseri romani, cari imbratiosiédia cutare-va profesiune de meserii, sciindu prea bine, cá natiunea nóstra are lipsa imperativa se-si nasca din sine class'a de mijlocu a meseriasiloru.

Onorata adunare! Credu cá dóra amu si abusatu de indulgenti'a pretiuita a onoratei adunari, pentru-ce ve ceru scușele generóse. Dar se'mi fie ertatu a trai cu o asemenare si cu aceea 'mi incheiu cuvèntulu. Fii cari voiescu cá de un'a parte se aiba trecere inaintea opiniunei publice sanetóse de ómeni onesti; ér de alta parte nu voiescu cá se-i blasteme tierin'a morminteloru parintiesci si stramosiesci, mosi'a care le obvine dela parinti drept ereditate o pastrédia cu cea mai mare scumpetate si in

acea nu instreinea nici unu pasiu, ci o cultivédia cu sirguintia, fiindu conscii de datorinti'a sânta de a transpune acea mosia nestirbata prunciloru, nepotiloru si stranepotiloru lor. Natiunea romana inca a lasatu ereditate fiiloru sei, si inca mosi'a scumpa rescumperata cu sudori impreunate cu sânge. E dreptu, că fii natiunei romane dela mam'a lor n'au ereditu nici dominie pamentesci, nici titluri si ranguri; ci au ereditu memori'a suferintiloru ei seculare; limb'a si religiunea, deci aceste două terémuri ale limbei nationale si ale religiunea stramosiesci 'li este datorintia sânta ale cultiva si pastrá nestirbate pentru nepoti si stranepoti; si care dintre fiii mamei ar cutezá a ataca séu instreiná numai o urma din acestu patrimoniu, preste acela va cadea blastemulu mamei si alu tierinei mormintelor stramosiesci. — Prin aceste cerendu ajutoriulu harului cerescu preste lucrarile adunarei nóstre in numele Tatalui si alu Fiului si alu spiritului Sântu, amu onóre a dechiará adunarea de deschisa.

Raportu generalu

alu despartimentului XI (Selagiu, Silvaniei) a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporului románu, tinutu la adunarea generala dela 30 Augustu 1886, in comun'a T. Santeu.

Onorabila Adunare generala!

Comitetulu despartimentului conformându-se §-lui 18 din Regulamentu, prin graiulu meu vine cu respectu a raportá asupra activitatii sale si ve róga pre Dvostre se binevoiti a spune verdictulu, încátu acelu comitetu a coresponsu insarcinarii primite si asteptariloru juste concentrate in chemarea culturala a Despartimentului.

Spre acestu scopu inainte de tóte, in càtu privesce executarea decisiuniloru luate in adunarea generala, tinuta in anulu trecutulu la Basesci, avemu onóre a raportá urmatóriele:

1. Raportulu gen. alu comitetului càtra adunarea generala din anulu trecutulu s'a substernutu comitetului centralu, care l'a luat spre placuta sciintia si a aprobatu decisiunile adunarei generale, esprimându-si recunosciintia membriloru comitetului pentru zelulu desvoltatu intru promovarea culturai poporului romanu din aceste pàrti.

2. Raportulu in cestiune urmatu de celu mái magulitoriu comentariu la adres'a Despartimentului s'a publicatu in „Transilvania“ organulu oficiosu alu Asociatiunei. Acésta publicare a dispensatu pre comitetu a aduce in deplinire partea decisiunei din adunarea gen. trecuta la raportulu actuariului, sè se tiparesca si sè se distribue intre membrii Despartimentului. Ceremu incuviintiarea acestei neessentiali abateri dela otarirea anterióra, cu atátu mai vèrtosu, cà-ci raportulu fiindu publicatu in organulu oficiosu alu Asociatiunei, care pre lunga modestulu pretiu de prenumeratiune 1 fl. la anu ni aru fi datorintia tuturoru membriloru alu avè, — ni s'a datu ocaziune a-lu poté procurá. Acei ce voru se aiba acelu raportu de interesu specialu pentru cultur'a poporala din

Selagiu, se'si procureze „Transilvania“, cu atátu mai vèrtosu, ca numai frundiariundu si cetindu acésta pretiosa publicatiune scientifica, plina cu materia de sciintia, mare parte din pén'a Nestorului literaturii romane din monarchia, se va convinge despre valórea aceleia. De alta parte ve putemu asecurá, că este pusa in lucrare compunerea monografiei Selagiului cu privire la starea culturala a Romaniloru. In acelu studiu si raportulu din anulu trecutulu, precum si alte date referitorie la scóele nostre poporali, date istorice, topografice scl. voru cuprinde loculu si estensiunea meritata.

3. Din partea comitetului in decursulu anului cu bucuria s'a observatu, ca distribuirea premiilor a servitu de indemn potente la invetiatorii nostri rurali intru implinirea chemarei lor, despre ce ne vomu permite a tractá mai la vale, unde va fi vorba despre esperientiele càstigate la esamenele de véra.

4. Propunerea comisiunei pentru propuneri din adunarea gen. trecuta, cá numele membriloru restantieri sè se cetésca in siedinti'a adunarei generali si aceia, cari nici dupa repetíte provocari n'aru plati taxele, se nu se mai considere de membri, s'a relegatu la comitetulu despartimentului. Acestu comitetu nu judeca timpulu oportunu a se pune in viétia procedur'a propusa cu atátu mai puçinu, càci ii place a crede, că asociatiunea si despartimentulu nostru e capace a coaduná sub drapelulu seu membri in numeru considerabilu si pre lângá poterea morala desvoltata pâna acumu fara alte mediulóce mai severe. Deocamdata vedemu a fi destulu, ca la inceputulu fiecarei adunari gen. sè se faca apelulu nominalu alu membriloru.

Nu ignoramu inse trist'a impregiurare, că in acestu comitatu, unde numerulu romaniloru trece preste 106876 suflete abia sunt doi membri fundatori, 21 ordinari cu tax'a anual de 5 fl. si 48 ajutoratori séu membrii ai despartimentului, de toti 71 membri, va se dica abia din 1500 romani se afla câte unu membru alu Asociatiunei si alu acestui despartimentu; unu picuru in mare, mai alesu déca consideramu ca intreprinderea nóstra e cestiune culturala, apoi cestiunile culturali nu se potu sustinea, cu atátu mai puçinu se potu promova prin tienute asia numite nici calde nici reci, si in genere déca voimu realisarea scopului, trebue se voimu si mediulócele.

Aceste mediulóce sunt morali si materiali. Incátu pentru cele de întâia, ce e dreptu din buze toti suntem ómeni ai culturai poporali, dar déca ni se poftesce nițica ostenéla, puçinu sacrificiu in interesulu acelei culturi, damu dosu, ne reculegemu tóta sciinti'a retorica, cá se ingramadimu scuse preste scuse, pentru-ce nu facemu nimicu, séu se convingemu, se orbimu lumea cu acea, ca noi suntem cei mai devotati causei, si déca pre lângá tóte sfortiarile nóstre nu se vede resultatulu, caus'a e afara de noi. Respectu regulei generali, dara pre bazea esperientiloru càstigate in viéti'a de tóte dilele nu esageramu cându constatamu de sí cá esceptiuni, cà din buze multi suntemu cei mai inflacarati partinitori ai literaturii romane, inse déca privimu in cas'a nóstra, nu putemu se vedemu o carte, unu diariu, ba póte

nici unu bietu calindariu romanescu. Se cercamu bugetele, preliminariile, séu ratiociniile nóstre anuali si vomu convinge, ca positiunile referitórie la carti, d'opere romanesci séu absolute nu se voru afla, séu dec' se voru afla, voru fi reduse la cifre atátu de modeste, ca nu va fi rusine ale face cunoscute altora.

Cându voimu a bravá cu cunoscătoriile noastre vaste séu cu devotamentulu pentru literatur'a romana, unii póte provocamu la Mr. Alexandri, Baritiu scl. si dieu nu noi suntem cunoscători dec' despre autorulu poesiei „Destéptatulu“; afirmamu cà de presinte e redactorulu „Revistice“; despre Alesandri, ca e autorulu „Povesti“ „Alexandri'a“; asia numim autorulu, séu autorulu numitu „Alexandri“; pre Baritiu ilu confundamu cu Baritiu, dec' suntem dati de golu, se mai vedi ca se a se atribuí tóte aceste unor „lapsus“.

Apoi se cunóscemu biografele barbatiloru nostri licerati? Dómne feresce! Aceste sunt ocupatiuni pentru nisce gimnasisti, éra nu pentru barbati, ómeni cu familia, parte incaruntiti.

Se continuamu totu cu esceptiunile din giurulu nostru.

Limb'a materna o iubim cu devotamentu, inse avemu conceptiune sinistra despre acelu devotamentu, si nu ne genéza a intrebuintiá limb'a straina in conversatiune, in cas'a nóstra, in afacerile nóstre, încátu mergemu pàna la servilismulu, cà si conventiunile pentru servitori — fie si romani, notitiile economice private le facemu, le compunemu in limba straina; pentru unu servitoriu séu servitória de casa, care nu vorbesce bine limb'a romanésca, ne punemu a vorbí limb'a loru. Feresce si aici aflamu scuse, si anume, cà noi suntem liberali, nu voimu a obtrude limb'a nóstra nimerui. Avemu cuventu, inse nu observamu, cà prin procedur'a nóstra damu ocaziune altora chiaru si acelora, pre cari 'i platimu noi, cá ei se ne obtruda limb'a loru in mesura, ca in urma vomu veni a pofití, se ni se ascrie de virtute nationala, cà in familia, in casa pentru placulu unui servitoriu seu servitória ni se viresce o limba straina cá limb'a de comunicatiune, de conversatiune, pàna cându pre dulcea sonor'a limb'a nóstra materna o punemu la o parte, cá se facemu cu ea parada in intunerecu, in singuratatea cea mai restrinsa. Se avemu inaintea ochiloru, cà omeii de alta limba pentru asemene fapte nu potu decátu se ne despretiúesca.

In càtu privesce medilócele materiali: scimu Domniloru, cà nici o institutiune, nici o societate nu póte progresá, ba nu póte nici sustá, dec' 'i lipsescu medilócele necesarie. Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, fipsandu tax'a anuala pentru membri ordinari in 5 fl., tax'a de membrii ajutatori si membri ai Despartimentului in 1 fl., apoi pretiulu de prenumeratiune la organulu seu, foia periodica „Transilvani'a“ asisderea in 1 fl., a avutu intentiunea a face posibilu fia-carui natu romànu a intrá intre membrii acestei Asociatiuni si prin acésta a da medilócele necesarie organeloru Asociatiunei, cà se promoveze

veamulu romanescu, de alta parte se facea fia-care carturariu romànu se-si pota procura unu pretiu bagatelulu o scriere periodica, bine editata, contienendu in sine cea mai interesanta materia de valóre scientifica permanenta.

In ce mesura publiculu celu mare a coprinsu si ascultatu intentiunile asociatiunei preste totu, nu se pune la discutiune din acestu locu, dar' in specialu ne privesce si pre noi cá romàni din radiele acelei Asociatiuni, ne privesce pre noi Selagianii, caroru de si mai in departare de foculariele culturai romanesci, ni-a placutu a ne angagia totudeauna zelosi pentru cultur'a si literatur'a nationala.

Ce e dreptu, intre impregiurarile date nu potemu a face totu ce s'ar recere pentru cultur'a poporului nostru si a nóstra in sa-ne, dara intre totu si nemica este unu terenu vastu, unde potemu gasi locu de activitate. Se-lu ocupamu si se-lu cultivamu cu tóta caldur'a ànimei, cu tota resolutiunea si energ'ia barbatului consciu chiemarei sale!

Se fimu mai chiari. Dela acea ca cu totii, cam la 21375 capi de familii romàne din acestu comitatu, nu suntem in stare a plati la anu tax'a de 5 fl. spre scopulu asociatiunei, pana la atàta, ca abia dintre 1000 capi de familii unulu o face asta, si ca numai dintre 500 capi de familia se afla câte unulu, care vine intru ajutoriulu institutului nostru câte cu 1 fl. la anu, e mare, fórte mare deosebire, e o stare regretabila, ce nu se póte escusa. Pre aceia, carii totusi aru cercá scuse 'i poftimu, cetésca list'a membriloru, si cu durere sufletésca se voru convinge, ca din aceea lipsescu numile multoru barbati de ai nostri carturari cu stare, si daca vomu combina, ca in lista, pre lãnga protopopi, preoti, advocati, posesori scl. figuréza invetiatori si tierani cu avere pré modesta, ear altii cu stare buna lipsescu, vomu vedea ca taxele de membru fiindu moderate, starea materiala a cuiva nu e decidiatória. Aci e la mijlocu indeferentismulu si usioratatea cu care ne indatinamu a tracta cauzele nóstre publice. Apoi se ne miramu, cà progresamu asia incetu!

5. Sum'a de 139 fl. 50 cr. incursa la adunarea generala trecuta dela membrii asociatiunei, cá taxe si pentru diplome conformu decisiunei p. 5 s'a substernutu comitetulu centralu, care prin scrisórea sa dto 20 Novembre 1885, ad Nr. 311, recunoscèndu primirea acestei sume a binevoitu a incuviintiá si bugetulu despartimentului in suma de 39 fl. 50 cr.

Comitetulu despartimentului in siedinti'a sa dela 1-a Martiu a. c. din acésta suma a asemnatu 5 fl. pentru cancelari'a directiunei, 10 fl. premiu pentru unu invetiatoriu, care va escela in instruirea vreunui ramu alu industriei de casa, 11 fl. 50 cr. pentru procurarea de carti pentru bibliotec'a despartimentului si pentru premiarea scolariloru; s'a mai incuviintiatu procurarea unui hectografu si a unui sigilu. Despre cei 5 fl. pentru cancelaria nu se face ratiociniu deosebitu, inse Dvóstre cari sciti încátu s'au inmultitu agendele comitetului si a le directiunei, oredemu cà veti fi prea deplinu convinsi, ca acésta suma preliminata numai in parte acopere erogatele pen-

tru cancelaria si corespondintia, restulu cade in greutatea directorului si a actuariului. Sum'a de 11 fl. 50 cr. destinati pentru biblioteca si spre procurarea de carti pentru premiarea scolariilor s'a spesatu spre acestu scopu, dimpreuna cu 10 fl. oferiti prin Dlu directorulu nostru, éra restulu in suma de 13 fl. s'a adausu la fondulu despartimentului.

Aci e locul se ve raportamu, cà din fondulu despartimentului, care in anulu 1884 a fostu 728 fl. s'au spesatu antecipandu pentru tiparirea brosiurei „Economi'a càmputului“ 82 fl. Din vèndiarea acestei brosiure s'au primitu 33 fl. 50 cr. prin urmare mai sustà anticipatiune 48 fl. 50 cr.

Deci fondulu in capitalu e 679 fl. 50 cr., interese pe 2 ani à 6% 81 fl. 54 cr. de totu 761 fl. 04 cr.

6. Comitètu vedindu bunulu efectu, ce a avutu in anulu trecut premiarea docentilor nostri cu ajutoriulu unor barbati de inima, petrunsi de interesu alu invetiamentulu nostru poporalu, a reusitu nu numai a sustienè numerulu premiilor din anulu trecut, ci l'a si sporitu, punèdu la dispositiunea comitetulu: Dl G. Popu o vaca cu vitielu si o scrófa cu porcei; Dlu Ioanu Popu din Domninu o scrófa cu porcei; Dl Simeonu Orosz advocatu in Siumleu 20 fl.; Dl Alimpiu Barboloviciu 20 fl.; Dl Ioanu Nichita Dr. 4 Galbeni; A. Cosm'a 2 hl. gràu de sementia. Basandune pe acestu imbucuratoriul resultatu, dupace conformu dorintiei Dlui Alimpiu Barboloviciu din cei 20 fl. oferiti prin Ds'a 10 fl. s'au rezervatu spre a procurá carti pentru premiarea scolariilor, s'au scrisu 8 premie pentru invetiatorii nostri poporali. Conformandu-ne §-fului 29 din regulamentu pentru concurenti, amu pusu conditiunea, cà numai acei invetiatori voru fi impartasiti din aceste premie, cari pre langa alte conditiuni voru probá ca suntu membrii ai „Reuniunei invetiatoriloru romani selagiani“ si ai despartimentulu. La acèsta decisiune ne-a indemnatu de o parte viulu interesu, ce trebue se avemu pentru Reuniunea susu laudata, de alta parte tendenti'a de a sporí din anu in anu premiele pentru invetiatori, ce vomu putea ajunge numai la acelu casu, déca in interesulu lor propriu si invetiatorii ne voru dá màna de ajutoriu amesuratu puteriloru loru materiale.

La premiele in cestiune s'au insinuat 16 invetiatori, dintre cari considerandu meritele pe terenulu instructiunei publice si cu privire la conditiunile legate de unele premie s'au conferitu:

Premiulu I. o vaca cu vitielu Dlui Ipate Todoreanu invetiatoriu in Domninu. — Pr. II. o scrófa cu purcei Dlui Teodoru Medanu invetiatoriu in Hotoanu. Pr. III. o scrófa cu porcei Dlui Ioanu Selagianu invetiatoriu in Catielulu rom. — Pr. IV. 20 fl. Dlui Teodoru Varn'a inv. in Basesci. — Pr. V. 4 galbeni Dlui Macedonu Botianu inv. in Cosniciu. — Pr. VI. 10 fl. Dlui Iuliu Chit'a inv. in Pria. — Pr. VII. 10 fl. Dlui Ioanu Mandrutiu inv. in Banisoru. — Pr. VIII. 2 hl. gràu de sementia Dlui Nichit'a Liscanu inv. in Ciseru.

In urma considerandu, cà Dl Ioanu Lazaru docente in Siumleu a propusu gratuitu limb'a romana la studentii din gimnasiulu de acolo si in decursulu anulu a implinitu mai multe lucrari in biroulu Despartimentulu, din economiele anulu trecut se premiéza cu 15 fl. Astfeliu premiele din partea despartimentulu in pretiu de bani se urca la 250 fl. Premiele de bani se distribuescu acumu, încátu premiati suntu presenti, celoru absentu aceste premie se asemnéza la directorulu despartimentulu; premiele I. II. III. si VIII. se asemnéza la Dnii oferinti.

In proportiune cu numerulu docentiloru demni de premiatu aceste premie sunt modeste, dara ele sunt unu semnu invederatu, cà publiculu petrece cu viaa atentiune activitatea greua a invetiatoriloru, cà se intereséza de invetiamentulu poporalu si de sórtea invetiatoriloru, cari prin nisuintiele lor laudabile, prin implinirea conscientiósá a chiemarei si prin onestitate ne obléga si ne silescu, cà si noi din partea nóstra se le venimu in ajutoriu pe tóte terenele culturai poporali.

Potemu pune in vedere Dloru invetiatori selagiani, cà in mesura cu progresulu invetiamentulu se voru sporí si premiele si alte imbunatatiriale sortii dela sate, a scóleloru si a invetiatoriloru.

7. Comitètu in decursulu acestui anu a continuatu a coaduna datele statistice asupra invetiamentulu poporalu la romanii din Selagiu. Afara de comunele de nou anexate càtra Selagiu apartinetóre de archidieceps'a Blasiului, anume Ciumerna, Agrisiu, Bogdan'a, Tresnea, Restoltiu, S. Georgiu, Buciumu, Borz'a, Lupó'a, Galgau, Chendrea, Chechisiu, Varu, Tihau, Brusturi posedemu interesante date statistice, in cari cá intr'o oglinda potemu vedea starea invetiamentulu poporalu.

Conspectele specifice sunt depuse pre més'a onorabilei adunari generale; dara nu putemu se nu amin-timu in resumatu resultatulu finalu alu acelora. Si anume:

Din 214 còmune locuite de romani, séu unde numerulu romaniloru trece preste 100 suflete sunt 176 scóle, cu 158 invetiatori, dintre cari 1 teologu, 57 invetiatori cualificati, 52 preparandi absoluti, 49 fara pregatire pedagogica.

Numerulu scóleloru fara invetiatori e 36, ér' alu comuneloru bisericesci fara scóle e 38.

Dintre invetiatori 139 casatoriti, 19 celibi. Cei 139 invetiatori casatoriti au 322 copii, dintre cari 50 frequentéza scólele la vreunu orasiu, va se dica se pregatescu pentru invetiamentu superioru seu la industria.

Din partea comuneloru bisericesci invetiatoriloru se platesce la anu léfa in bani si in naturale 26.602 fl., prin urmare léfa unui invetiatoriu cu calculu de mijlocu face 168 fl., va se dica abia cu ceva trece preste jumatarea sumei preliminate prin legea de instructiunea publica.

Scólele dispunu de totulu de 11763 fl. si cam 100 jughere, cà fonduri scolastice cu unu venitu anualu calculatu in 1264 fl. Restulu trebuintiloru de

invetiamentu se acopere prin repartitiuni. Dintre tóte scól'a de Domninu are mai mare fóndu scolasticu de 1000 fl. coadunati prin neobositulu conmembru Dlu Ioanú Popu proprietariu in Domninu.

Gradinile de pomaritu sunt cultivate numai in comune. In aceste gradini de pomaritu sunt cultivate oltói de vendutu in pretiu moderat de 1000 cr. In celelalte comune séu nu existe gradini de pomaritu, séu acele nu sunt cultivate. In aceste comune de casa s'a instruita numai in 55 scól'a.

Pentru scurttimea de timp ne interesam la apretuirea onor. Adunari generale multiamesce acestu rezultat, basatu pe date late, ci pre date statistice cari nu sunt sigure; ele sunt neflexibile, dau la lumina un obraz acela ori câtu de neplacutu. Ignorantia de omul póte sè se resbune amaru asupra raportului chiaru ale acelora cari fugu de adeveru séu de rapoage, ca potu se insiele si numerii statistici.

Din partene ve marturisimu, rezultatulu dedusu din datele statistice, nu ne multiamesce, ba chiaru ne genéza, inse nu ne descuragiéza, ci ne place a crede, convenimu cu totii, cà cunoscèndu odata ból'a nu o vomu ascunde, ci ne vomu indicí activitatea in interesulu invetiamentulu poporalu, cà se nu suferimu rusinea, se póta dice marele publicu, cà in Selagiu totu mai sunt la 74 sate respective comune séu pure romane, séu unde romanii sunt grupati in numeru considerabilu, dara sunt lasate sortii, sunt fàra scóle, respective acele scóle sunt egali cu nimic'a, cà in Selagiu léf'a invetiatoriloru preste totu e mai egala simbria ce primesce unu servitoriu, cà fondurile scolastice sunt atàtu de modeste, încàtu disparu fatia de trebuintiele număróse. Domnii invetiatori precepèndu greutatile, cu care avemu a luptá pre tóte tere-nele culturali si economice, prin lucrare neobosita, prin conscientiósa implinire a chiamarei, de o parte ne voru deobligá totu mai multu se ne interesamu de sórtea loru, cari trebuescu se recunósca si ei, ca desí cam incetu, merge totu mai spre bine, de alta parte prin respàndirea culturai intre poporu, dela care depinde imbunatatirea sortii loru, mediatu voru conlucrá si ei la delaturarea relorlu ce bantue invetiamentulu nostru poporalu. Suntem convinsi, cà nici Dn. invetiatori nu voru suferí pat'a, cà in viitoriu sè se póta dice, ca intr'o multime de scóle rezultatulu invetiamentulu e deplorabilu, nu pretiuesce nici in parte, altcum modestele erogatiuni ce se punu spre acestu scopu, ca in multe locuri gradinile de pomaritu fórté acomodate, sunt pline de buruene si de spini, cà preste totu pre lâng'a unu numeru considerabilu de invetiatori bravi, totu mai sunt unii cari din implinirea di-regatoriei loru facu lucru de claca.

8. Nu sunt mai puçinu interesante esperientiele ce comitetulu dvóstre a càstigatu pre calea comisiuniloru scolastice instituite si in acestu anu.

Aceste comisiuni impartite dupa tractele protopopesci au chiamarea:

1. Se petréca cu atentiune cursulu invetiamentulu in scólele nóstre poporali.

2. Membrii comisiunei invitati prin dnii directori scólari cá óspeti se asisteze la esamenele de véra.

Se colecteze càrti si alte obiecte de interesu oiblibotec'a si museulu infiantandu alu despartie-ntului.

4. In archivele bisericeleloru si la privati se scruteze documente vechi, de interesu pentru istoria si literatura.

Aceste comisiuni in numeru de 13 afara de comisiunea pentru partile nou anexate càtra Selagiu, partile de preste Mediasiu, de unde nu ni-a sositu raportu, in decursulu anului au functionatu in tóta regula. Avemu a constatá cu bucurie, ca in acestu anu nu s'a facutu esamenu nici la o scóla, unde comisiunile invitate prin Dnii protopopi se nu fie asistatu.

Presiedintii comisiuniloru la finea anului scolasticu fàra exceptiune cu totii cu promptitudine au inaintatu rapórtele sale la comitetu si acumu sunt depuse pre més'a onorabilei adunari.

Din aceste rapórte resulta, ca:

a) Au frequentatu scóla de tóte dilele 2403 copii, 1601 copile; scóla repetitionala 367 copii, 260 copile; preste totu 4631.

b) sciu ceti si scie in scóla de tóte dilele 1364 copii, 778 copile, in scóla repetitionala 280 copii, 213 copile, preste totu 2635, fatia de anulu trecutulu unu crescamentu de preste 500.

c) la alte scoli sunt 150.

in anulu trecutulu . . . 66.

crescamentu . . . 84.

d) la industria numai 29, fatia de anulu trecutulu cu 22, crescamentu 7.

Preste totu in decursulu anului s'a observatu óresi-care avèntu in scólele nóstre, inse departe cá acela se fia multiamitoriu, càci facèndu abstractiune dela partile preste Mediasiu, de unde lipsindu datele nu sunt cuprinse in sumele de mai susu, in celelalte parti ale Selagiului numerulu celoru obligati la scóla de tóte dilele trece preste 11 mii, ér' alu celoru de scóla repetitionala preste 5500, prin urmare frequentéza scóla de tóte dilele cam 45%, scóla repetitionala numai 10%; din cei ce umbla la scóla sciu ceti si scie la 60%; Domnii protopopi, preoti si invetiatori mai pretotindeni intr'unu modu demnu de tóta laud'a si-au pusu silinti'a, ca esamenelorlu sè se dea fatia serbatorésca, ce a maritu-o presinti'a comisiuniloru scolastice si premiarea scolariloru.

Tóte aceste au atrasu si pre parinti la esamene, încàtu se raportéza din unele locuri, ca poporulu s'a adunatu in asia mare numeru, ca n'a mai potutu incapé in scóla si pre la ferestrele scólei.

Vedeti dloru, o procedura intielépta, pucina nesuntia, in ce mesura póte destepta interesarea càtra scóla.

Singuru prin acést'a interesare se póte pune bas'a promovarei culturai poporali si a da direptiune spre a formá opiniunea publica in favorulu invetiamentulu. Ací este locul se amintimu, cà comitetulu a creditu sositu deja timpulu se incurageze nu numai pe invetiatori, ci

si pre scolari. Mijlócele marginite nu ni-au osu se facemu nici in parte ce s'ar recere, dar unoru brosiure in pretiu de 21 fl. 50 si distr. loru la scolari cu ocaziunea esameneloru a contribu multu, cá scolariloru sè se faca placuta scól'a si se de-stepte emulatiunea intre ei.

Initiativ'a comitetului a aflatu resunetu si la alti amici ai scólei si astfeliu amu reusitu, cá s'au premiatu de totu din partea despartimentului 198, din partea unoru privati 522, de totu 720 scolari.

Intre privati cari au contribuitu la premiarea scolariloru, nu putemu retacé pre Dl. Georgiu Selagianu proprietariu in Sanislau (10 carti de rogatiuni in valóre de 6 fl.), Dl. Georgiu Filepu parochu in Cavasiu (mai multe icóne si caiete de scrisu); Dl. Vasiliu Patcasiu parochu in Hatvan (3 carti de rogatiuni), Dl. Augustinu Vicasiu parochu in Cosniciu 5 fl., Dl. Ioanu Sèrbu preotu in Siciu (189 icóne si 5 parechi margele); Dl. Florianu Cocianu advocatu in Cehu 4 fl. 10 cr.; Dl. Demetriu Suci advocatu si Dl. A. Coste protopopu 4 fl. 60 cr., Dr. Ioanu Nichit'a advocatu (mai multe carti de rogatiuni), Dlu Vasiliu Mica notariu 2 fl., Dn'a Calin'a Eremi'a 2 fl.; Dl. Georgiu Popu de Basesci (mai multe carti instructive si bani); unu altu individu 1 porcelu s. c. l. Se speramu ca progresându in interesare pentru scóla si desvoltându procedur'a inceputa din partea despartimentului, incetu cu incetulu vomu ajunge a vedea a resarí pomí roditori din sementi'a ingrigiriloru, ce punemu pre terenulu invetiamentului, inse se nu fimu pretentiosi in asteptarile nóstre. Lucruri tienetóre nu se potu face dintr'odata.

Póte prea multu amu comoratu la acestu obiectu, dara si cu risiculu de a ve pune la proba patienti'a Dvóstra incordata nu potu trece la altu punctu fàra a accentuá o scadere nesuferita in invetiamentulu nostru poporalu. Pisculu muntiloru s'a formatu prin cristalisarea unoru atome mici. Treptatu se ne cristalisamu, se ne desvoltamu puterile intelectuali, déca voimu a ascinde la pisculu culturai altoru natiuni civilisate. Acésta desvoltare se o incepemu la atome, la poporu; se lucramu pe acestu terenu fara a face mari reclame, cari la unu lucru atátu de sublimu nici cà convine. Si fiind-ca poporulu romanescu preste totu se ocupa cu economi'a de campu, se cercamu pe poporu pre acestu terenu.

In economi'a de càmpu ne lipsesce inteliginti'a. Prosti'a, nesciinti'a o consideramu de atributu nedespartibilu alu' economiei. Nu e de vina singuru poporulu, déca e asia. Unde poporulu vine in atingere cu carturarii, ori-cátu se fie elu de scepticu si conservativu, treptatu se va desbracá de suspicionari si de necredintia si va imitá ce va vedea bunu si folositoriu pentru economi'a sa.

Aici pasiesce la mijlocu frumosulu rolu, ce fatia de tieranulu romanu are preotulu, docintele si totu carturariulu romanu.

Caus'a cà noi carturarii in asta direptiune putemu probá prea puçinu resultatu, nu jace in poporu, ci se nu fimu egoisti si preocupati, jace in noi insine. In

scóle nu invetiamu studiulu economiei de càmpu, cu care in viétia avemu a face mai multu; pasimu in viétia. Noi nu ne punemu silinti'a se cetimu, se studiamu, ci ne multiamiti déca invetiamu ceva din economia, la careva servitoriu betranu. Apoi se cà e greu a castiga si sustiené autoritate inaintea càndu elu pre fie-care di vede, cà in economia, vine in tóte dilele, elu adeseori ni-e superioru. Mai multu decâtu noi. Aceea nu putemu astepta cá se petrunda sciinti'a nóstra teologica, juridica, — la este dice poporulu: tóte 's bune si frumos. Multu contribue la càstigarea panei de tóte dile. Cereca gràului si a cucurudiului. Poporulu vede cà in lucrurile ce sunt de preceperea lui, cartu sciului mai multu decâtu elu, prin urmare n. demnu la invetiatura.

In scólele nóstre poporali celu mai neg. studiu e economi'a de càmpu. In asta privintia totu se marginesce la oltuirea stereotipica a càtorva padureti.

Avemu de facutu multu pentru imbunatatirea invetiamentului, dara lips'a nicairea nu e mai ardietoriu urgenta cá la studiulu economiei de càmpu. Chiaru de aceea se ne punemu tóta silinti'a, cá in viitoriu acestu studiu in legatura cu industri'a de casa in scólele nóstre se fie mai respectatu, si propusu mai practic si accesibilu la preceperea poporului.

Associatiunea si despartimentulu nostru afara de cultur'a poporului romanu are de scopu si cultur'a literaturei romane. Desí ne rezervamu a vorbí despre acést'a parte a chiamarei nóstre cu alta ocaziune in estensiune démna de ponderositatea causei, ne simtimu obligati a-ve raportá, ca membrii despartimentului in cerculu nostru provincialu n'au lipsitu a cultivá si terenulu literaturei; anume: Dlu Vasiliu Criste afara de interesantele sale tractate din sciintiele teologice a tiparitu si a datu colegiloru preoti unu volumu de predice; Vasiliu Patcasiu din Hotoanu o carte de rogatiuni; Georgiu Popu brosiur'a „Economi'a de càmpu“, Ioane Lazaru docente culege si publica fragmente din poesi'a poporala din Selagiu; Gavriila Trifu a pusu sub tipariu cartea computului pentru scólele rurale si in fine Vasiliu Muresianu parochu in Seuc'a o brosiura despre stuparitu.

Onorabila Adunare generala!

Amu mai avea multe de insiratu din program'a ce a urmatu comitetulu in decursulu anului, si asupr'a vietii nóstre literarie si culturale; dara timpulu scurtu de care dispunemu me indémna a ne apropia de finea raportului.

Inse nu o putemu face acést'a mai nainte de a ve anuntia, cá fostulu preotu din Giuracut'a Ioane Conti de fericita amintire au testatu o parte a averei sale pentru scopuri culturali, si acestu legatu in decursulu anului realisându-se in sum'a de 665 fl. s'a transpusu la asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Fatia de memori'a testatorului se ne exprimam reverinti'a si respectulu prin sculare, dicèndu: „in eternu amintirea lui“ pentru sacrificiulu ce l'a adusu pe altariulu culturai nationale.

Biografi'a testatorelui vi se va ceti cu ocaziunea altei adunari generale. Dare-ar bunulu Ddieu, ca si alti barbati zelosi ai natiunei si in ultimele momente ale vietii loru, aducèndu-si aminte de natiune si cultur'a nèmului romanescu, fie-care mesuratu poteriloru sale se'si eternizeze memori'a, precumu au facutu serbatoritulu nostru repausatu.

In legatura cu acèst'a si conformàndu-ne §-lui 18 din regulamentu, care dispune, cà comitetulu se faca adunariloru generali tôte propunerile privitoare la progresarea despartiemèntului: venimu a face urmatórele propuneri:

1. Dloru protopopi tractuali, sè se voteze multiamita pentru promptitudinea, cu care toti fàra esceptiune au venitu intru ajutorarea comitetului despartiemèntului in lucrarea sa pentru promovarea culturai poporali, in specialu pentru acurat'a administrare a dateloru statistice, care in resumatu s'au amintitu in acèstu raportu.

2. Pentru a promulgá intre poporu si intre docenti cunoscintiele economiei de càmpu: sè se escrie 2 premie à 15 fl. pentru 2 invetiatori, cari la primavér'a venitoria in comune desemnate prin comitetu se tiena prelegeri practice din economia si se arangieze gradinile de pomaritu. Domnii protopopi se fie rugati a mijloci pentru acei invetiatori preiunctur'a in calatoria si se astringa pe docentii din tractu cà se asiste la aceste prelegeri practice.

3. Se fia rogatu comitetulu centralu, cà din interesele fundatiunei contiane sè se ajutore die scól'a poporala din Giuracut'a.

4. Membrii despartiemèntului cu ocaziunea adunariloru generali se fie invitati a se insinua pentru disertatiuni la adunarea generala proxima, si daca nu se va insinua nimene, comitetulu se desemne 2 membrii ai despartiemèntului, cari se fia obligati moralmente a compune disertatiune si acelea inaintea adunarei cu 15 zile se le inainteze la directiune pentru a fi censurate încàtu potu se fie admise spre cetire.

In urma fiind-ca mandatulu comitetului alesu pe 3 ani espira, ve multiamimu pentru avut'a incredere si ve rogamu se dispuneti alegerea comitetului pentru periodulu 1887—1890.

Supurulu de susu, 29 Augustu 1886.

Alimpu Barboloviciu,
vicariulu Silvaniei si direct. desp. XI.

Andrei Cosm'a,
actuariu.

Unele cunoscintie din istori'a metaleloru.

(Urmare si fine din Nrii 19—20).

§. 9.

Din numerulu intregu alu metaleloru cari cu numeroasele si variabilele loru legamente càtra olalta, precum si cu elementele nemetalice, compunu totalitatea impe-

riului mineralu, numai unele fòrte puține vinu inainte intru o stare metallica sau massiva si chiaru si aceste sunt fòrte rari, si din acèsta cauza ele nice ca merita óre-care atentiune. Astufeliu de metalle sunt ferulu, plumbulu, antimoniulu, telurulu, mercurulu si paladiulu. Dar aurulu, argintulu, aram'a, arsenulu, si wistmutulu vinu mai desu inainte si in stare metallica sau massiva.

Unele metalle se afla insoçite si legate cu alte produse ale naturei, cari asemenea au insusiri metalice, ér altele 'si dobândescu caracterulu acesta numai prin capacitatea loru de a primi in sine unele mestecaturi sau aliage ori compositiuni, precum sunt Cositoriulu Zinculu, Nicolulu si Antimoniulu.

Alte metalle se afla chiar dela natura cu astfelu de legaminte, pentrucu Aurulu este legatu dela natura cu Argintulu, Mercurulu cu Argintulu si arareori si cu Aurulu, ér' Platinulu este legatu cu o suma de metalle, care fàra de acèstu legamentu nice ca vinu inainte.

Cele mai multe metalle se afla intre nisce legaminte, intru cari insusirile loru metalice sunt in cea mai mare parte sau chiaru si de totu distruse ori nimicite. De astfelu de forma sau natura este numerulu celu mare alu osebiteloru minerale specifice, alu caroru continutu metalicu a fost parte cunoscutu inca din esperienti'a protoparintiloru nostri, adeca din anticitate, parte s'a descoperitu in timpulu mai nou, ba chiaru in zilele nòstre prin cercetarile ori investigatiunile chimice. Mineralele cari se potu intrebuintia cu succesu pentru dobândirea metaleloru, se numescu cu referintia la metallele cari se potu dobândi din ele, iertiurile acestora. Folosindu mai multe iertiuri nu avemu totdeuna scopulu de a dobândi metalle, ci ne incercamu a afla legamentulu loru cu substantiele nemetalice, cari obvinu in imperiulu mineralu sau se producu prin laboratoriuulu chimicu, pentru a putea produce sau face din metallu unu obiectu pretiosu in folosulu industriei si alu artei ori chiaru pentru medicina.

Form'a si modulu dupa care, si pre temeulu careia se dobândescu metallele din iertiuri, depinde dela substantiele de cari sunt legate, si dela insusirile si capacitatea metallului de a'si sustinea conditiunea metallica façia cu influintiele esteriori, precum si dela usiurinti'a sau lesniciunea mai mare sau mai mica de a le putea desface sau separa de legamintele loru. Modulu de dobândire este obiectulu esentialu alu metallurgiei, a carei desvoltare treptata au depinsu in secolu diversi dela starea si gradulu sciintieloru naturali si a mecanice. In anticitate au fost unu astfelu de modu de procedura in usu, care ne dovedesce ca betranii aveau cunoscintia, de si nu basata pe regulele sciintiei, dar intemeiata pre esperientia. Istori'a nu ne da nici o deslusire despre timpulu càndu si despre form'a si modulu cumu s'au càscigatu aceste sciintie, cine ar fi fost descoperitoriulu in materi'a acèsta si cine a introdusu óre-care intocmiri; ba nu aflamu nici o urma despre vreu-unu impulsu sau straduire de a se esplicá transformarea substantieloru cu ocaziunea acestoru procese, care sè se bazeze pre legile naturei, sau de a ne lamuri lucrulu pre

calea científica. Dobândirea se inter- rte in tocma cá la unele popóra si in timp. in modulu indatinatu, pare ca acest'a ar fi ata. in cá metalele insusi, si pare cá si acelea aru n transmise din timpulul anteistoricu.

Provenienti'a metalleloru si a iertiuriloru loru, latirea si impartirea loru in massele stânciloru si ale caverneloru loru, ivirea loru in sinulu pamentulu si pre suprafati'a acestuia, form'a loru de conexiune si de legamentulu loru intre olalta si cu alte materii fundamentali, au avutu o influentia esentiala atátu asupr'a dobândirei loru mai grea sau mai usióra, câtu si asupr'a cunóscerei loru mai timpurie sau mai târdie; si de aci este esplicabilu, pentru ce unele din ele si anume acele cari au formatu cea dintâiu basa la sciintiele metallice, au fost mai târdiu descoperite, ér altele s'au descoperitu dupa o scrutare mai minutiósa numai târdiu si anume numai dupa ce sciintiele minerali au inceputu a ne invetia cum se cautamu produsele imperiului mineralu, dar cea mai mare parte a metalleloru s'au aflatu numai atunci, cându sciintiele naturali cari se ramurescu in mai multe specii, au devenitu la culmea perfectiunei loru si dupa-ce amu inceputu a cunósce si a sci cum este alcatuitu sau construitu pamentulu si cój'a lui, pentru-ca numai pre acésta cale amu venitu la cunoscintia, cá compositiunea pamentulu, contine o suma de particele din domeniulu mineralu. In provenienti'a sau ivirea metalleloru mai aflamu unu motivu pentru esplicarea aceluor intemplamente cari s'au ivitu in viati'a si in miscarea popóreloru, a caroru istoria este strinsu legata de istori'a metalleloru; aflamu mai departe fundamentulu si bas'a desvoltarei loru mai inaltu culturale, pentru-ca acésta s'a manifestatu prin unu comerciu mai estinsu, care in tóte timpurile a causatu navalirea unoru natiuni asupra altora, fiindu-ca au fostu conduse de rapacitate si de ocupatiune si fiind-ca insetau dupa averile si thesaurii acelora. Relatiunile si insusirile din ivirea metalleloru sunt asia dar fundamentulu sau bas'a cea principala pentru istori'a loru si la multe din ele, cá se basédia singuru pre aceste; deci dara nu va fi fâra interesu, déca vomu lasa se premérge o ochire generala asupr'a acestoru relatiuni istorice, pentruca numai atunci vomu pricepe ceea ce vomu spune pre scurtu in privinti'a loru.

§. 10.

Cój'a compacta a pamentulu consta in o parte mai mare sau mai mica cu un'a convertura de petri disimpegnate*) si din substantie pamentóse defacute sau rare, cari au urmatu din distrugerea suprafetiei loru, din unu edificiu muntosu, ér acést'a consta din mass'a stâncósa de o formatiune varie corespundietóre la legamentulu loru de structura constatátóre din unitati de ale imperiului mineralu. In unele masse muntóse sunt

*) Convertura de petri disimpegnate, acésta espresione noi nu o intielegemu de locu. Erá bine cá textulu nemtiescu fórte greoiu, se fie fostu tradusu fâra alterarea intielesulu, intr'o limba romanésca mai libera. Red.

partile loru de compositiune, precumu spre esemplu la petrile sau pétr'a de varu, egale, ér la altele, precum granitulu, se afla o mestecatura de parti diverse si nee. Un'a massa muntósa este asia dar unu intregu statatoriu, care atátu dupa insusirile sale de ca. si dupa materiele din cari consta si din ca. mineralele, se póte considerá de unu ce tieru. massa ne permite cá se judecamu asupr'a reu. atátu prin situatiuni in care o putemu privi la pamentulu, câtu si dupa tiermurirea si dimensiun. are de multe ori o estindere care se cufunda de in abisulu celu mai necunoscutu si indepar. o putemu determiná numai dupa analogi'a. nderi cari ne sunt cunoscute. Cu esceptiunea com- pune in mai multe variatiuni niste masse. le estensiuni mari si potente ori colosali si care si printre alte masse cá o amestecatura esentiala, si cu esceptiunea puciósei si a carbunelui, cari asemen- ocuru in compositiunea cójei paméntene cá si intru o massa intréga, constau mai tóte massele muntiloru din minerale, alu caroru edificiu este compusu in preponderantia din metalle usióre, dintre cari unele sunt latite chiaru si pre sub acopereméntulu generalu alu apeluor, alu oceaneluor, alu mariloru, in unele lacuri si pre la isvóra.

Dintre metallele grele numai vre-o dóue, adeca ferulu si manganulu se afla in parti carasteristice ale mineraleloru, cari prin partile loru esentiali compunu constructiunea sau compositiunea masseluor stâncóse si muntóse si numai ferulu se ivesce in unele legaminte ale sale intru o massa de sine statátóre, dar si aceea se póte arangia atátu dupa estensiunea ori periferia, câtu si dupa structur'a ei intre massele muntóse.

Massele muntóse sau ale muntiloru sunt covilele, locurile de asiediementu ori culcusiú originariu alu mineraleloru, prin urmare cu esceptiunea ferulu massivu si a iertiuriloru si metalleloru grele, dupa espresionea montanistica — introdusa in Geognosia, prin astfeliu de covile vinu inainte iertiurile si metallele, dar nu intru acea proportiune, încátu se le putemu privi cá pre neste parti essentiali in constructiunea sau compositiunea masseluor, pentruca cându vinu inainte mestecate se numescu cu espresionea científica, „albinage“ (straini) sau se considera ca parti de mixtura neessentiali, ori parti de supramixtura; totu pre acést'a cale sau modu vinu inainte si alte minerale mai multe, care nu apartínu iertiuriloru, pentruca numerulu specieluor de minerale cari compunu cu preferentia massele muntóse sau ale muntiloru, este fórte micu in proportiune cu totalitatea loru din imperiulu mineralu. Astfeliu de albinage aflamu latite preste o massa intréga a muntiloru ori chiar numai preste o parte a aceleia, sau se ivescu prin unele trasaturi ori saggiamente, ba câte odata isi iau o figura drépta ori chiar si rotundie, si atunci le numimu crystalle increscute; de multe ori tiermurirea loru este iregulara si atunci le dicemu stropite ori inproscate; dar fórte adeseori acestea albinage sunt atátu de finu si in

simburei atât de mici inproscate, stropite ori imbucate, în câtu cu ochiulu liberu si fara de lupa nice ca le putem observa, prin urmare trebuie scóse la lumina prin o procedere mecanica sau chemica. Unele masse muntilor sunt din caus'a bogatiei lor cu albinage fórt sau fructifere pentru dobandirea de metale sau aflate si de acele, în cari albinagele vin în cantitate si atunci ivirea lor se numesc covile.

Iviri de asemenea natură se găsesc în covile pre-covilele generale sunt cu tot felul de forme, unele pre-straturi sau covili speciali. În covile se găsesc staturile si spatii, cari în unele mase muntilor sunt pline de albinage (Fremdlinge) sau se afla garnisite pre paretii acelora. În covile se găsesc staturile (Lagersätze) speciali, încatu acele se estiră în moduri sau uniformu de lungime si latime, de provenientia si încatu percurgu un'a sau mai multe mase de munti, curmându mai multe pături de munti cari ocu un'a dupa alta ori preste olalta în forma paralela si cari au o directiune precisa, adeca care se póte determiná, le numim dupa form'a si însusirile lor locali „cursuri ori ducturi“, sau dupa terminatiunea francesita-italiana „filóne“. Dar se afla asemenea ducturi, cursuri ori filóne (Gänge) în unele mase ale muntilor, unde nu se póte observa ca ar fi avendu o structura paralela, pentru-ca aci ele se arata intru o pozitiune plecata ori chiar si verticala, cându apoi se ascundu ori pierdu în afundimea cea mai necunoscuta, care nu se póte determiná si în care nu se potu afla nice prin lucrarile metallurgilor. Covilele (Lagersätze) mai mici, mai strimte ori mai înguste cari percurgu mai puçinu masele muntilor sau numai unu trunchiu de stânca, din care consta mass'a sau corpulu muntelui, se numesc caverne (Klüfte) ori crepaturi. Atátu cursurile, ducturile ori filónele, câtu si cavernele sunt de multe ori corhuróse (espresiune montanistica) si în centrulu lor la unele locuri cu totulu góle sau olarite.

Cu filónele au mare asemenare asia numitele culcusiuri (Lager), dar aceste nu percurgu structura paturosa a muntilor sau mai bine nu o petrundu ori curma, ci se asiédia în loculu maselelor paturose si prin acést'a însusire ele intrerupu urmarea paturilor un'a dupa alt'a, ori un'a preste alt'a, deosebindu-se de acestea prin compositiunea lor din albinage.

Unele culcusii ajungu de multe ori o potentia (Mächtigkeit) atât de mare, încatu ti-s'ar pareca ca compun o massa de munti de sine statatóre, în care casu ori stadiu le numim „trunchi culcati“ (liegende Stöcke) de si dimensiunile lor se arata de multe ori în pozitiune plecata sau chiaru si verticala.

Trunchi statatori séu simplu numai trunchi numim masele cari sunt de o dimensiune camu uniforma atât în lungime câtu si latime, de si afundimea lor ne rămâne de multeori necunoscuta. Cuiburile sunt trunchi de dimensiuni mai mici, a le caror margini ne sunt juru imprejuru cunoscute.

Goliciunile care se afla în internulu sau sinulu muntilor, cari sunt de tóte partile juru imprejuru închise si cari au o dimensiune uniforma, se numesc „gusi“; ér

cuiburile care se afla goliciuni mai mici, care contienu de multeori pre paretii lor interni si cari aparținu unei sau mai multe specii de minerale, din cari sunt compuse masele sau masele de stânci. Besicutie se numesc acele cari au de regula o forma rotunda, si sunt góle, se afla inse adeseori pre paretii lor interni cristale cu formatiuni minerale, care stau în raportu cu masele muntilor cá albinagele. Mineralele aflate în besicutie se deosebesc de masele stâncilor prin o tiermurire marcata, care de multe ori se póte mai greu sau mai usioru desface sau deslipi de acele.

Pàrticelele desfacute, deslipite sau frânte se numesc în revirulu montanu de pre la Abrudu „Coieti“, ér dupa terminologi'a scientifica mandule, din cauza ca unele mase de munti contienu petri cari se numesc mandule de piatra*), noi inse pastram numirea usitata de coieti séu „noduri“.

Masele muntilor cá atari, fiindu covilele generale ale covilelor speciali, cari le cuprindu sau impresóra în sine, sunt atâtu dupa compositiunea lor relativa, care s'a constatat în decursulu observarilor facute, cercetându cladirea trunchiului terestru, si cari observându-se s'ar pótea divisa dupa form'a de compositiune, dupa materialulu din care sunt compuse, dupa referintiele lor de structura si dupa modulu lor de estindere în regiuni geografice. Cá formatiuni mai vechi se considera acele, în cari nu se afla resturi organice, nici petrificatiuni si în specie în cari nu se afla produse cari provinu din organismu. Aceste formatiuni se numesc de regula „munti archetipici“ sau munti stravechi, ér dupa modulu lor de provenientia „formatiuni cristalinice“, pentru-ca în partile lor de compositiune si în form'a legamentului sau structurei lor se observa provenienti'a lor pre temeulu processului de cristallisatiune. Aceste formatiuni se mai impartu dupa referinti'a sau însusirea lor de structura „în schistu cristalinicu“, pentru-ca acést'a avendu o structura paralela, se póte desface sau taia în tabliti ori table late si subtiri, si în mase de petri cristaline, pentru-ca mass'a stancilor nefiindu de o structura paralela este de form'a unui trunchiu sau chiaru si de form'a unor sulii ori stâlpi latareti.

Dupa muntii cristallini urméza muntii transitorii, cari în partea lor cea mai mare au caracterulu formatiunilor cristalline, dar în legamentulu lor se afla mase si soboluri ori pături cari constau din farimaturile ce provinu din munti archetipici si din resturi de organisme. Munti archetipici si munti transitorii sunt cei mai bogati de covile care sunt apte pentru dobandirea de metalle.

Dupa muntii transitorii urméza dupa betrânetie sau etatea lor „munti secundari“ sau cei „orizontali“ (Flötz-

*) Romanesce usitatu în cele mai multe regiuni locuite de romani se dicu Migdale, ca si latinesce Amygdala et Amygdalum. Form'a Mandula este luata dela nemtiésc'a stricata Mandel si dela unгурésc'a si mai stricata Mandola.

gebirge), cari atâtu dupa structur'a loru câtu si dupa materialulu din care sunt compusi, precumu si dupa petrificatiunile ce se afla in ei ne dau prob'a cea mai pipaita, ca s'au nascutu sub acoperemântulu apei afunde, precum este si oceanulu, adeca ca pre teritoriulu unde se afla aceia, au esistatu mai nainte de creatiunea loru o mare sau unu oceanu afundu si tare latitu. Acesti muntii se inpartu in formatiuni mai scunde sau mai de josu, in formatiuni mai mijlocie si in formatiuni mai de susu sau mai inalte. Fiesce-care din aceste despartiminte consta din mai multe subimpartiri sau ordine. Filóne cu minerale pentru dobandirea de metalle, se paru a lipsi cu totulu din muntii acestia, dar pre lãnga tóte acestea ei contienu nesce covili bogate pentru exploatarea sau dobandirea de arama, feru, plumbu, zincu si mercuru.

Muntii orizontali mai tineri, sau muntii cari s'au creatu din formatiunile tertiare si cari se estindu pre unu teritoriu mai tiermuru ori mai restrinsu, ne dau a crede ca ei s'au formatu sub acoperemântulu unoru ape mai mici sau alu unoru locuri cari au statu in conexiune unele cu altele, din alinulu care s'a produsu din caus'a scurgerei aceluor ape sau a mariloru si lacuriloru mai mici, pentru-ca masele aceluora nu petrundu in sínulu ori internulu altoru muntii mai inalti si pentru-ca structur'a loru nu sta in nici un'a legatura cu formatiunile sau paturele formatiuniloru secundare, de oare-ce putemu deosebi nesce formatiuni din apa dulce si formatiuni din apa de mare, care este amara sarata, ba intru acestea formatiuni putemu observá si o alta deosebire in privinti'a etatei loru relative, pentru-ca formatiunile cele mai bebrãne sunt mai târdie cá formatiunile cele mai tinere secundare, de óre-ce pre aceste nu le aflamu coperite de acele. In sínulu muntiloru acestora se afla sarea si carbunii, si din metallele grele iertiurile de feru.

Dupa masele tertiare urméza formatiunile diluviale si dupa aceste cele aluviale. — Creatiunea acestoru din urma se continua chiaru si acuma, pentru-ca ele se arata in mare parte cá nisce gramadiri sau cá nisce siediminte de farimatura, petrii rotogóle, prundu ori nasipu si de noroiu. Numai unele formatiuni de pétra varósa sau de varu si siediminte de iertiuri de feru sunt compacte, celelalte sunt moi ori malaietióse; — formatiunile cele diluviale, sau cele mai bebrãne cadu afara de acoperemântulu presentu alu apeluor, chiaru si cându ar fi aceste câtu de umflate, pentru-ca ele sunt cu multu mai susu cá oglind'a apeluor presente, ér alluviulu este productulu apeluor presente. Ambe p aceste formatiuni si in specialu formatiunile diluviale sunt in metalle si iertiuri fórtie bogate si sunt in parte minele cele mai fecunde pentru dobandirea de metalle. Ele se numescu covile secundare, pentru-ca sunt compuse din farimaturile formatiuniloru originari si din adunaturile altoru farimaturi mai nóue prin acurgerea apeluor produse de valurile acestora.

De tóte formatiunile amintite pâna acum'a, differu formatiunile plutonice sau eruptive, pentru-ca acestea se

considera cá nisce mase cari au fostu aruncate in o stare de focu fluida din internulu pamântului, intogma dupa cum sunt formatiunile din lav'a vulcaniloru cunoscuti in timpulu de façia.

Acestea formatiuni au structur'a masseluor de petrii cristallinice, si de multe-ori se caracteriséza prin goliciuni besicóse, bunaóra cá piatr'a de basaltu.

In astfelu de formatiuni se afla minerale grele, dar singuru Melaphirulu este in preponderantia, si in cari se afla si metaffe fine.

Basiola.

Comerciulu României cu tierile streine in anulu 1884.

Biuroulu statisticeii comerçului esterioru din ministeriulu de finantie ne trimite unu mare volumu coprindiendu „tabloulu generalu indicendu comerçulu României cu tierile streine in anulu 1884.“

Din acésta lucrare se constata cá in 1884 importulu a fost de 575,386 tone, ear esportulu de 1,323,783 tone; ca valóre, importulu s'a ridicatu la 294,986,273 lei, ear esportulu la 184,115,542 lei. Am avutu prin urmare, unu plusu de importu asupra esportulu, de o sutá diece milióne, optu sute siapte dieci de mii, siapte sute rei dieci si unu lei.

In specialu cu Austro-Ungaria, comerçulu nostru a fost acesta:

Importu: 129,867,296 lei

Esportu: 70,391,981 lei.

Diferinti'a, prin urmare, in favórea importulu a fost de *cinci dieci si nóua de milióne, patru sute siapte dieci si cinci de mii trei sute cinsprediece.*

Dupa Austro-Ungaria, tiara cu care am avutu mai multe relatii de comerçiu in acelu anu este Engliter'a. Importulu din Engliter'a s'a ridicatu la 58,223,472; esportulu la 61,782,574. Diferinti'a deci in favórea esportulu spre Engliter'a a fost de 3,559,102 lei.

In alu treilea rëndu, vine Germania, din care am importatu marfuri in valóre de 43,384,145 lei; spre Germani'a am esportatu numai in valóre de 833,463 lei.

Francia vine in al 4-lea rëndu si Turcia in al 5-lea. Din Francia am importatu in valóre de 23,804,081 lei; am esportatu pentru 17,416,870 lei. Din Turci'a am importatu pentru 13,468,277 lei; am esportatu pentru Turci'a marfuri in valóre de 7,224,331.

Imediatu dupa Turcia vine Rusia, apoi Bulgaria, Italia, Belgia etc.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 367/1886.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunii transilvane pentru literatura romana si cultur'a poporului romanu, luat in discutie la Sibiu din 30 Octombrie st. n. 1886.

Presiedinte: Iacobi Bologa vice-presiedinte. Membrii presenti: I. V. Russu, P. Cosm'a, Ios. St. Siulutiu, I. Popescu, Harsianu, Dr. Il. Puscariu, Z. Boiu, E. Brote, Ioanu Crisianu bibliotecariu.

Secretariu: G. Baritiu.

Nr. 148. Membrulu ordinariu alu comitetului B. Popp de Sibiu prezentandu raportulu seu de data Sibiu 30 Octombrie st. n. 1886. privitoriu la lasamentulu lui Avramu Iancu si la reparaturile edificioru tinctore de acelu lasamentu, puse deja in lucrare, i se da cetire intru totu cuprinsulu seu, pe langa producerea si a unei schitie simple de situatiune. Dupa o deliberare mai indelungata, reflectandu si la concluse luate in sedintiele din 19 Iuliu si 4 Septemvre a. c. comitetulu decide

— 1. Din preliminarulu aprocsimativu de spesele reparatiunei necesarie la superedificatele remase dupa Avramu Iancu, specificate in raportu se asemnédia la cass'a asociatiunei transilvane v. a. 300 fl. adeca trei sute florini val. austriaca la mán'a dlui de Harsianu cu conditiune cá indata dupa terminarea reparaturilor indigitate in contractu sè se astérna comitetulu ratiociniu in regula si totu atunci edificieile se fie asecurate la unu insitutu de asecuratiune in contr'a focului.

2. Dn. Harsianu este recercatu a notifica la tribunalulu reg. din Aiudu in numele acestui comitetu, cá plenipotentia data mai de inainte onor. domnu avocatulu Mateiu Nicola din partea comitetului este abdisa si retrasa si ca dènsulu dn. Harsianu este pe viitoriu avocatulu Asociatiunei.

3. Sè se faca aratare la Camer'a advocatuala din Alb'a-Iuli'a, ca on. domn Mateiu Nicola nici dupa abdicerea plenipotentiei nu si a facutu socotel'a, éra de alta parte sè se culéga datele referitóre la socotéla si eventualmente se intenédie dlui Nicola procesu formalu pentru darea socotelei.

4. La timpu oportunu si anume dupa terminarea reparaturilor cându casele voru fi puse in stare de a fi locuite sè se caute ocaziune de a se luá fotografe atátu dela case câtu si dupa putintia dela tóte celelalte superedificate in câte o singura grupa.

Nr. 148. Presidiulu reflectandu la impregiurarea, ca Dn. dr. Daniilu P. Barcianu in urmarea morbului greu si periculosu de care a suferitu câteva septemàni, spre a se restaur'a deplinu are se asculte de consiliulu mediciloru si sè se obtina câtv'a timpu dela ocupatiunile care ceru incordarea puteriloru spirituali; deci propune cá comitetulu se denumésca din sinulu seu unu individu spre a suplini in modu provisoriu pe dn. Barcianu in functiunea de directoru si delegatu la scól'a civila de fete prin unu individu versatu in sfer'a instructiunei publice. Dupa o scurta deliberare comitetulu decide cu unanimitate ca

Crisian profesor si tot odata bibliotecariu are a suplini pe Dr. Barcianu in directiune pàna la deplin'a insanatosiare a acestui'a.

Nr. 149. Eugen Brote cassariu alu asociatiunei face cunoscutu, ca pentru quartirulu cu 6 incaperi din etagiulu I. alu casseloru Asociatiunei strad'a morei Nr. 8 nu se ofere chiri'a anuala mai mare decâtu numai 550 fl. in locu de 600 fl. precum se preliminarase.

— Se incuviintiédia cá acelu quartiru' sè se inchiriedie cu 550 fl. pe anu.

Nr. 150. Totu dn. cassariu propune cá dupace taxele de membrii ordinari chiari si cu modulu introdusu dela unu timpu incóce dea se incassa spre usiorarea dloru membrii totu numai pe câte unu trimestru, intra nespusu de greu, se i se permitta a mijloci incassarile prin mandate postali precumu se face si de càtra alte institute, societati, reuniuni in tiara si in afara.

Considerandu multimea cereriloru si pretensiuniloru cate se facu din mijloculu publiculu catra asociatiune respective catra cass'a prea modesta pe anu ce merge in proportiune crescènda:

— Metodulu de incasare ce se propune, se incuviintiédia. Sibiu, d. u. s.

Iacobi Bologa m. p.,
vice-presiedinte.

G. Baritiu m. p.,

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru: Siulutiu, Harsianu si Brote.

S'a autenticatu. Sibiu in 4 Novembre 1886.

Siulutiu m. p.

E. Brote m. p.

Harsianu m. p.

Nr. 390/1886

Procesu verbale

alu Comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a din 26 Novembre 1886.

Presiedinte: Iacobi Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: Br. Davidu Ursu, Bas. de Harsianu, C. Stezariu, Elia Macellariu, Parteniu Cosm'a, Dr. Ilarion Puscariu, Zacharie Boiu, I. Popescu, E. Brote cassariu.

Secretariu: G. Baritiu.

Nr. 153. Resolutiunea oficiulu reg. ung. pentru mesurarea competentieloru emanata din 22 Novembre Nr. 3011: 1886 cu privire la fassiunea averiloru Asociatiunei inaintata sub Nr. 221/1886. Comitetulu fiindu provocatu a presentá inca pe trei ani trecuti dupa instructiuni cu totul noue inventarie exacte atátu despre averea propria, câtu si despre alte fonduri care s'aru afla in administratiunea sa, unulu câte unulu, spre acestu scopu i se remitu actele, éra acelea

— Se transpunu cassariulu Asociatiunei cu scopu de a se complana afacerea.

Nr. 154. Sententi'a judelui reg. ung. din 12 Sept. Nr. 2172/1886 presentata in 11 Novembre privitóre la legatulu de 100 fl. primitu de càtra Asociatiune din remasulu lui Todoru Moldovanu-Bucsia dela Mediasiu, pentru care se cere tax'a de transcriptiune, si in nexu cu acésta, cererea veduvei Maria Moldovanu-Bucsia relativa la aceeasi afacere.

— Sè se rescrie numitei veduve, ca din partea comitetului s'au facutu pasii necesari inca din Februaru a. c. la oficiulu reg. ung. de competentie din Seghisióra.

Nr. 155. Dn. Eugenu Brote cassariu alu Associatiunei cu adres'a din 1 Novembre a. c. aduce la cunoscintia, cà in aceea di a depusu la cassa sum'a de 100 fl. v. a. cá taxa de membru pe viatia si cere cá se fia trecutu in registrulu membriloru pe viatia.

— Sum'a de 100 fl. v. a. depusa de càtra dn. E. Brote primita fiindu la cassa, se ia spre sciintia cu multiamita.

Nr. 156. On. dn. Georgie Popoviciu proprietariu mosiei Stroiensci in Bucovin'a trimite cu asemnatiune postala subscrisa de dr. M. Lupu avocatulu in Suceava càtra directorulu diariului Tribun'a sum'a de 100 fl. v. a. cá contribuire la fondulu scóleloru romane si alu internatului de fetitie din Sibiu.

— Sum'a de 100 fl. incassata a intratu la fondu. Generosului domnu donatoru se i se dea multiamita caldurósa pentru frumosulu daru facutu in interesulu culturai sexului femeiescu (Exh. Nr. 370).

Nr. 157. Dr. med. Ludovicu Mehiesiu dela Mehadi'a trimite 2 fl. 50 cr. v. a. cá taxa de membru ordinariu pe sem. II. din a. 1886.

— Spre sciintia (Exh. 368).

Nr. 158. Directiunea bibliotecei dela Universitatea ces. reg. din Cernauti cu scrisóra din 27 Octobre a. c. arata, ca dupace acea biblioteca possede cursurile fóiei Transilvani'a dela 1868 pàna inclusive 1874, se simte trebuintia de a possede colectiunea intréga si cere a se trimita si cele opte volume 1875—1886; ofere si din partea sa pentru biblioteca Asociatiunei publicatiunea „Die Bucovinaer Landesbibliothek und die k. k. Universitäts-Bibliothek; Geschichte und Statistik, von Dr. Karl Reifenkugel etc. Czernovitz 1885.

— Bibliotecariulu Asociatiunei este avisatu a trimita cele 8 volume la directiunea numitei bibliotece in Cernauti; éra cartea primita se va trece in catalogulu bibliotecei asociatiunei (Exh. 369).

Nr. 159. Academi'a magiara de sciintie din Budapesta trimite pentru bibliotec'a Asociatiunei o serie lunga de publicatiuni in diverse ramuri de sciintie pe lãnga consemnatiune.

— Cartile primite s'au transpusu la biblioteca, éra consemnarea originala subscrisa cá documentu de primire s'a remisu Academiei cu multiamita. (Nr. exh. 371).

Nr. 160. Academi'a imperiala de sciintie dela Vien'a trimite prin mijlocirea Comissionarului B. G. Popoviciu cu data din 30 Octobre a. c. unu pachetu de mai multe publicatiuni sciintifice pentru bibliotec'a Asociatiunei pe lãnga doue consemnatiuni.

— Cartile s'au transpusu la biblioteca, éra consemnatiunile subscrise cá adevèrntia de primire cu multiamita, s'au inaintatu la adres'a academiiei imperiale. (Nr. Exh. 377).

Nr. 161. Dn. Vas. Ignatu avocatulu in Beiusiu cu dat'a din 16 Novembre a. c. remite list'a de colecte Nr. 79 insoçita de 55 fl. 20 cr. sum'a adunata pentru fondulu scóleloru si alu internatului de fete din Sibiu.

— Sum'a de 55 fl. 20 cr. (patru mârce) a intratu la fondu; publicarea listei urmédia a se face alaturea cu altele (Exh. 381).

Nr. 162. Cassariulu arata cu raportu din 10 Nov. a. c. cá locuintiele din casele Asociatiunei transilvane strad'a morei Nr. 8 s'au inchiriatu precum urmédia:

In etagiu I.

Cuarterulu I. cá celu mai mare cu . . .	550 fl. pe anu.
Cuarterulu alu II-lea cu	400 " " "
" " III-lea cu	100 " " "
In parteru unu cuarteru cu	400 " " "

Sum'a chiriloru pe anu 1450 fl. v. a.

Patru incaperi rezervate pentru comitetu cu cancelaria, biblioteca, archiva, cassa; doue pentru servitori.

— Inchirierile realizate in regula se apróba (Exh. Numerulu 375).

Nr. 163. Comisiunea economica a Comitatului Sibiu trimite in 10 esempl. unu raportu alu comitetului municipale de coprinsu, cá se infiintédia unu fondu pentru ameliorari in tóte ramurile economiei poporului; Asociatiunea transilvana este invitata a'si da si densa parerea, cam ce ajutore economice ar afla mai necesare pe teritoriulu acestui comitatu alu Sibiuului.

— Sè se reflectedie la timpulu seu din partea comitetului deocamdata: La necesitatea de a se infiintia pe la sate asia numite scóle de tierani pentru economi'a de modelu; o scóla de tiesutu in orasiulu romanescu Salisce pe resbóie de constructiunea cea mai avantagiósa, spre a se incuragia càtu se póte mai multu industri'a de casa; in fine la concursu pentru burse si alte ajutore se fie luate in consideratiune si suplicele tineriloru romani (Exh. 373).

Nr. 164. Magistratulu (primari'a) Sibiuului cu data din 16 Novemvre 10120/1886 comunica comitetului, ca asociatiunea transilvana pe temeulu censului seu actualu este trecuta in registrulu contribuentiloru virilisti; éra in acésta calitate are dreptu de a fi reprezentata in comunitatea municipala a Sibiuului; deci comitetulu este invitatu a denumi unu membru care se represente Asociatiunea.

— Membrulu Eugeniu Brote este alesu in unanimitate cá reprezentante alu Asociatiunei transilvane in adunarile comunale ale Sibiuului (Exh. Nr. 386).

Nr. 165. Dn. Bartolomeiu Baiulescu parochu in Brasiovu cere 20 esemplare din carticic'a publicata in anulu 1884 despre necesitatea incuragiarei meseriiloru la poporulu nostru.

— Exemplariile cerute se trimitu la adres'a Directiunei despartimentului.

Nr. 166. Ioanu Horra subiectu de farmacistu prin scrisóra simpla din 28 Octobre cere ajutoriu spre a se inscrie la cursu.

— In lipsa de ori-ce fondu destinatulu spre asemenea scopu cererea nu se póte acorda.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.
Vice-pres.

G. Baritiu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se increde dloru:
Z. Boiu, Dr. I. Puscariu, si P. Cosm'a.

S'a autenticatu. Sibiu in 1 Decembre, 1886.

Z. Boiu m. p.

Dr. I. Puscariu m. p.

P. Cosm'a m. p.

Apelu*)

*pentru ridicarea unui monumentu lui Radetzky in
Viena.*

Dupa mórtea neuitatului maresialu contele Radetzky, repentinu s'a manifestatu de dorintia publica: beliduce incoronatu cu lauri, carele in serviciu au avut 72 de ani sub 5 domnitori a participat la toate luptele, acestui adevaratu parinte al Austriei — acestui patriotu escellentu prin fidelitate si prin patriotismu, sè se ridice in Vien'a un monumentu demnu.

Resboiulu nostru a durat un anu — relatiunile nefavorabile au durat ani si diferite obstacole au impeditat realizarea acestei dorintie.

Din anul acesta totu mai tare se rareste numerulu acelor'a cari au servitu, luptatu si sangeratu sub conducerea lui Radetzky, — deci nu este timpul de perdu, cá cei cari mai traiescu se vadia ridicarea monumentului.

Cu autorisarea cea mai inalta, eu primescu conducerea acestei intreprinderi, spriginitu fiindu asia prin comitetulu care s'a compus afara de multi generali esiti din scól'a lui Radetzky, din reprezentantii cercurilor diverse.

Si eu singuru fiindu unulu dintre aceia, cari au primitu botezulu de focu sub Radetzky, me adresezu cu acelu apelu cátra camaradii de arme din acelu timpu, cá se conlucre la promovarea acestui scopu.

Unu apelu patrioticu inregistratu inainte cu luni deja prin unu redactoru alu unei foi militare a datu de asia resunetu, încátu momentanu s'au întemplat multe subscrieri.

Contribuirile asia a singuraticiloru, cá si a intregiloru corpuri de armata demonstréza din nou despre spiritulu traditionalu alu armatei, si garantéza despre conlucrarea generala a intregi puteri de armata chieste spre apararea cu puteri unite a monarchiei.

Asemenea apelu indreptu cátra locuitorii monarchiei austro-maghiare, cari pastréza cá suveniru neperitoriu numele lui Radetzky.

Sute de mii din tóte partile a imperiului, — mosi si parinti ai generatiunei presente, au servitu sub gloriosulu maresialu, si reintorcèndu la caminele loru au transplantatu si la cei ce se tinu de ei insufletirea consacrata tatalui Radetzky, care pe dènsulu l'a ridicatu intre cei mai populari, si a electrisatu pe fie-care, care a fostu martorulu simtieminteloru si blândetiei umane a beliducelului mosnégu.

*) Acestui Apelu trimisu de a dreptulu pe cale oficiósa spre publicare; pe lângá tóta angustimea spatiului, i facemu cu placere si cu atátu mai virtósu dupace ne este cunoscutu la toti, cá dieci de mii ostasi de nationalitate romána au servitu sub comand'a suprema a maresialului Radetzky in Itali'a si pe airea cu credintia si cu bravura esemplara. Red. Tr.

Spiritulu nostru a fost alimentatu cu tóta ocaziunea de siguru rezultatulu va promová infintiarea semnelor de recunoscátore, care aducere aminte merite a eroului, carele a statu aprópe de galaga cu tóte popórele monarchiei.

Benariulu luptatoriului invalidu, a mosnégului, si a unului sermanu cade cu totu atát'a greutate in cumpena, cá si galbinii avutiloru.

Monumentulu lui Radetzky se reamintésca odata urmatoriloru nostri: cá ce a fostu in stare a ajunge unu beliduce de 82 de ani, carele intre impregiurarile cele mai grele incungiuratu din tóte partile, spriginitu fiindu prin increderea Domnitoriului seu si a armatei sale, precum si prin iubirea soldatiloru sei, cu statornicie nevinsa pâna in fine a purtatu o victorie dupa alta preste puterea precumpanitóre a inamicului.

Vien'a, in 27 Iunie anulu 1886.

Archiducele *Albrecht* m. p.,
maresialu.

Sumele destinate acestei intreprinderi patriotice, pentru scopulu adunarei caroru se recomanda infintiarea comiteteloru mai mici, se róga a se trimite comitetului centralu in Vien'a (oficiulu cuirasierei supreme ces. reg.) sau primei case de pastrare austriace (in Vien'a Graben Nr. 21). Si membrii din josu subscrisi ai comitetului se oferu a primí ofrandele. Sumele incurse de locu se voru elocá fructiferu, si pe lângá eventualele signaturi alese se voru publica sistematice.

Cu lucrarea monumentului s'a incredintiatu profesorulu Gaspar Zumbusch, carele a facutu deja in anulu 1841 modelulu bustei fericitului maresialu.

Vien'a, in 30 Iunie anulu 1886.

Archiducele *Albrecht* m. p.,
maresialu cá presiedinte.

Principele Emeric Thurn si Taxis, generalu de cavalerie cá substitutulu presiedintelui. Alfred Arnett, cav. consilieru aulicu ces. reg., Baron Ferdinand Bauer, feldzeugmeister, Contele Arthur Bylandt-Reidt, feldzeugmeister, Baron Frideric Beck, feldmarschal leitnant. Contele Eduard Clam-Gallas, generalu de cavalerie. Contele Francisc Crenneville, feldzeugmeister. Emil Dembscher, maior in reserva-notariu. Baron Iosif Döpfner, feldzeugmeister. Nicolau Dumb'a, Cav. Eduard Graef de Libloy, generalu de cavalerie. Principele Constantin Hohenlohe-Schillingsfürst, generalu de cavalerie. Contele Coloman Hunyady de Kéthely, feldmarschal locotenentu. Contele Emeric Hunyady de Kéthely, cameralu ces. reg. Contele Ioan Huyn, feldzeugmeister. Baron Adalbert Knebel de Treuenschwert, feldzeugmeister. Baron Alesandru Keller, generalu de cavalerie. Iosif Latour de Thurmburg feldmarschal locotenentu. Baron Frideric Mendel, feldzeugmeister. Baron Francisc Nopcsa. Baron Frideric Packeny de Kilstädter, feldzeugmeister. Baron Eugen Piret de Bihain, generalu de cavalerie. Cav. Iosifu Rodakowski,

feldmarschal locotenent. Baron Frhr. v. Springer, locotenentu sup. Principele Emeric Thurn Thurn-Taxis, generalu de cavalerie. Principele Hugo Thurn Thurn-Taxis, maior. Eduard Uhl, primariu. Iosifu Weile de Weile, generalu gubernialu. Conte Zeno Welsersheimb, feldmarschal locotenent. Conte Carolu Wenckheim, cameralu de curtea reg. Conte Ioan Wilczek, Gaspar Zumbusch profesor m. p.

Bibliografie.

Publicatiunile Academiei Romane din Bucuresti.

Aprilie 1886.

Depositu la librariile: Socecu & Co. Bucuresti, Fratii Siaraga, Iasi. Otto Harrassowitz, Leipzig. — W. Krafft, Sibiu. — Gerold & Co., Vien'a.

(Urmare).

Tom. III. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 2.—. Relatiuni istorice despre tierile Romane din epoca dela finele vécului XVI-lea si inceputulu celui alu XVII-lea, estrase din opera intitulata „Alexandriiski Patriarchu Meletii Pigasu“, compusa de Ioan Melysievski profesoru la Academia teologica dela Kiev, Tom. I, Kiev 1872, de P. S. S. Ep. Melchisedecu. Desvoltarea progresiva a luminatului electricu. Memoriu de M. Bacaloglu. Schitie asupra starii economice a Romaniei in véculu alu XVIII-lea, Memoriu de P. S. Aurelianu.

Tom. IV. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1881-82 Vol. 4°. L. 3.— Memoriu P. S. S. Ep. Melchisedecu despre Tetraevangelulu lui Stefanu celu Mare de la Homoru si Tetraevangelulu Metropolitului Grigorie dela Voronetiu, ambele manuscripte. Comunicatiunea Dlui Gr. Stefanescu despre decisiunile congresului geologicu internationalu tinutu la Boloni'a in 1881. Bolidulu din sér'a de 25 Augustu 1881 st. n. vediutu la Brail'a. Nota de St. Hepites. Temperatur'a dilei de 25 Augustu 1881 st. n. la Brail'a. Nota de St. Hepites.

Tom. IV. Sect. II. Memorii si notitie Vol. 4°. L. 6.— Puiu, legenda de Carmen Sylv'a L. —.50. Biografi'a preasântitului Dionisie Romano, episcopulu de Buzeu, de Ep. Melchisedecu L. 1.—. Inscriptiunile bisericeloru armenesci din Moldov'a, de Ep. Melchisedecu L. —.40. Cercetari asupra mineraleloru din masivulu cristalinu dela Brosceni de P. Poni L. —.60. Chromatic'a poporului romanu. Discursu de receptiune, de S. Fl. Marianu, — cu respunsulu Dlui B. P. Hasdeu L. 1.—. Memoriu despre miscarea literaturii istorice in Romani'a si in strainatate urmata in decursulu aniloru 1880 si 1881, de V. Maniu L. 2.—. Consideratiuni geologice asupra albiei Dambovitiei de Grigorie Stefanescu. — Meteoritul dela Mociu in Transilvani'a, de Gr. Stefanescu L. —.50. Consideratiuni relative la studiulu experimentalu alu miscarii apei in canale descoperite si la constitutiunea intima a fluideloru, de Spiru Haretu. L. —.40. Notitie biografice asupra vietii si activitatii decedatului membru alu Academiei Romane Andreiu Mocioni (Mocsonyi), de V. Babesiu L. 60. —. Óre-cari dispositiuni noue din cabinetulu de fisica alu Universitatii din Bucuresti, de Em. Bacaloglo L. —.20. Vegetatiunea Dobrogei. Relatiune prezentata de Dr. D. Brândza. L. 1.50.

Tom. V. Sect. I. Desbaterile Academiei in anulu 1882-83. Vol. 4°. L. 3.—.

Tom. V. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 5.—. Despreuciderea lui Mihaiu Voda Vitézulu, — Documente noue istorice, de Nicolae Ionescu. — Manuscrisu despre crucea lui Vladu Draculu. — Relatiune de Nicolae Ionescu

Notiuni generale despre industri'a pigmenteloru de colorant N. Teclu L. —.50. Viéti'a si operele lui Petru Maior. — Raportu de receptiune de At. M. Marienescu, — cu Respun. de V. A. Urechie L. 1.20. Descantece adunate de H. Saulescu. — Raportu de S. Fl. Marianu. — Din manunchiulu manuscrisului Saulescu. Raportu de N. Ionescu. — Raportu relativ la scrierile lui G. Saulescu, de Jacob Negruzzi. — Raportu relativ la scrierile lui G. Saulescu, de T. Maiorescu L. —.60. Exp. de la Múnchen din anulu 1882. Relatiune de Em. Bacaloglo L. —.20. Despre icónele miraculóse dela Athon de proveninta romana, de Episcopulu Melchisedecu L. —.20. Raportu asupra calatorieii la ruinele Sarmisegetusei si a informatiuniloru adunate la fati'a locului in anulu 1882 de G. Baritiu L. —.30. Profilaxia pelagrei, de Dr. I. Felix L. —.50. Dare de séma asupra congresului alu patrulea internationalu de igiena tinutu la Genev'a in lun'a Septemvre 1882, de dr. I. Felix L. —.40. Grigoriu Urechie. Contribuiri pentru o biografie a lui, de Ioanu Sbir'a L. 1.—.

Tom. VI. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1883-84. Vol. 4°. L. 2.—. Raportu asupra cercetariloru facute in Archiv'a Statului si in Bibliotec'a Marciana din Veneti'a cu privire la Istori'a Romaniloru de G. L. Frollo.

Tom. VI. Sect. II. — Memorii si notitie Vol. 4°. L. 4.—. Viéti'a si scrierile lui Grigorie Tiambulacu, de Episc. Melchisedecu L. 1.20. Despre Alexandru Mavrocordatulu Exaporitululu si despre activitatea sa politica si literara, de A. Papadopolu Calimachiu L. —.20. Dare de séma despre Expositiunea de electricitate dela Vien'a din 1883, de Em. Bacaloglo L. —.30. Dare de séma despre Expositiunea de igiena din Berlinu din anulu 1883, de Dr. I. Felix L. —.50. Serviciulu meteorologicu in Europ'a. — Note de caletorie de St. C. Hepites L. 2.—. Entomologi'a romana. Coleopterele de pe domeniulu Brosteni din judetiulu Suciav'a, de Gr. Stefanescu L. —.40.

Tom. VII. Sect. I. — Desbaterile Academiei in anulu 1884—85. Vol. 4°. L. 3.—. Program'a pentru adunarea dateloru privitoare la limb'a romana de B. P. Hasdeu. Relatiune despre cercetari istorice privitoare la Romani facute la Romi'a de Dr. M. Gr. Obedenaru. Raportu asupra cercetariloru istorice facute in Transilvani'a si Ungari'a de G. Baritiu. Tabla pentru reducerea la nivelululu marei a presiuniloru barometrice observate in Bucuresti (inaltime 78 metri) intocmita de I. A. Cantacuzinu. Temperatur'a dilei de 25 Augustu st. n. 1881 la Brail'a. Nota de St. C. Hepites, Bolidulu din séra de 25 Augustu st. n. 1881 vediutu la Brail'a. Nota de St. C. Hepites. Dare de séma asupra Marelui Etimologicu alu Romaniei de B. P. Hasdeu.

Tom. VII. Sect. II. — Memorii si notitie:

Flor'a din fostulu districtu romanescu alu Naseudului in Transilvani'a de Florianu Porcius, — cu respunsulu dlui P. S. Aurelianu L. 1.50. Cuventu despre espediti'a lui Igoru

Sveatoslavici Principele Novgorodului Nordicu contr'a Polovtiloru sau Cumaniloru. Traducere si note de A. Papadopol-Calimachu L. —40 Inscriptiunea dela Manastirea Resboienii, judetiulu Némtiului, comentata de Ep. Melchisedecu L. —40. O visita la câte'va manastiri si biserici antice din Bucovin'a de Ep. Melchisedecu L. 1.—. Câtev'a inscriptiuni si documente din Bucovin'a adunate de S. Fl. Marianu L. —30.

Observatiuni meteorologice facute la Brail'a in anii 1879 si 1880 de St. C. Hepites. L. 4.—

Observatiuni meteorologice facute la Iasi în anii 1879 si 1880 de P. Poni. L. 1.—

Observatiuni meteorologice facute la Ferestreu (Bucuresci) in anii 1879 si 1880 sub directiunea Dlui P. S. Aurelianu L. 1.50.

Dictionarul limbii române, elaboratu cá proiectu de A. T. Laurianu si I. C. Massimu 2. vol. in 8°. mare. L. 60.—

Glossariu, care cuprinde vorbele din limba româna straina prin originea sau form'a lor, cum si cele din origine indoiósa, elaboratu cá proiectu de A. T. Laurianu si I. C. Massimu 1. vol. in 8°. mare 12.—

Gramatica limbii române. Partea I. Analitica. — Partea II. Sintetica, de Tim. Cipariu. 2 vol. 8°. (câte 5 lei). L. 10. (Sfârsita).

Operele principelui Dimitrie Cantemiru :

I. *Descriptio Moldavie* cu chart'a geografica a Moldaviei si unu facsimile, 1 vol. in 8°. L. 4.—

II. *Descrierea Moldaviei*, tradusa din textulu originalu latinescu afflatu in museulu asiaticu alu Academiei imper. scientifice dela St. Petropole, cu chart'a geografica a Moldaviei si unu facsimile 1 vol. in 8°. L. 4.—

III. IV. *Istori'a imperiului Otomanu, crescerea si scaderea lui* — cu note fórte instructive. — Traducere romana dupa editiunea englesã, francesã si germanã de dr. Ios. Hodosiu — Cu *Indice alfabeticu despre persónele, localitatile si evenimentele cele mai insemnate in acésta istorie* si cu o stampa representându *Palatulu lui Cantemiru in Constantinopole*. 2 vol. in 8°. L. 18.—

V. Partea I. *Evenimentele Cantacuziniloru si Brâncoveniloru din Tér'a Muntenésca*, tradusa dupa versiunea grecésca de G. Sion — Partea II. *Divanulu sau gâlcéva intieleptului cu lumea*, cu unu glosariu si prefatia de G. Sion 1 vol. in 8°. L. 3.—

VI. *Istori'a ieroglifica* (oper'a originalã ineditã, scrisã in limb'a romanésca la 1704). — *Compendiolum universae logices institutionis*. — *Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius*. — Cu mai multe facsimile si stampe lucrate de Cantemiru, unele separate si altele intercalate in textu L. 10.—

VI. *Vita Constantini Cantemyrii cognomento senis Moldaviae principis*. — *Collectanea orientala*. Publicate dupa manuscrisele din bibliotec'a Museului asiaticu din St. Petersburg Lei 2.—

Scól'a superióra de fetitie din Sibiu.

(Continuare din Nr. 19—20.)

Transportu din Nr. 19—20: 6719 fl. 88 cr., 200' fl. obligatiuni, 932 fl. 43 cr. libelu de depuneri.

In urm'a apelului de a contribui la scól'a de fetitie au mai incursu dela Domnulu Ioan Predovicu, parochu in Ocn'a Sibiului 2 fl.; dela Domnulu George Popovicu, proprietariu mosiei Stroesci din Suceav'a 100 fl.

Prin lista Nr. 79. (Colectoru Vasilie Ignat, adv. in Beiusiu): Vasilie Lazar, sen. economu in Baleni 2 fl.; Paulu Clonda, economu in Baleni 20 cr.; Samuel Swartz carci-mariu in ? 30 cr.; Pop'a Danielu, economu in B. Lazuri 40 cr.; Vasiliu Ignatu, adv. in Beiusiu 50 fl.; Ioanu Glitia, notariu in Hidisielu 2 fl. 50 cr.; Sum'a listei 55 fl. 20 cr.

Sum'a totalã 6877 fl. 08 cr., in obligatiuni 200 fl., 932 fl. 43 cr. in libele de depuneri.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului românù.

Anuntiu de abonamentu.

Cu 1 Ianuariu 1887 se incepe cursulu alu XVIII-lea alu foiei

„TRANSILVANIA”

pe anul u 1887.

Dupace in siedinti'a II a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a ținuta in 9 Augustu 1886 s'a reasumatu conclusulu adunarei generale din Orescia si s'a decisu cá din 1 Ianuariu 1887 nu numai membrii fundatori si pe viatia, ci si toti membrii ordinari ai asociatiunei transilvane se primésca acésta fóia gratis si franco de portulu postei, asia avemu onóre a face cunoscutu, cà la toti domnii membri ordinari, càti platescu regulatu tax'a de 5 florini v. a. pe anu, se va trimite Transilvani'a gratis pe fie-care anu.

Pentru nemembrii pretiulu este 3 fl. v. a. pe anulu intregu. Afara din monarchia 9 franci. Pe creditu nu se dà; nici se primesce abonamentu pe semestru, ci numai pe anulu intregu.

Nri singuratici din anii trecuti nu se dau, càci tóte exemplariile remase neabonate s'au legatu in brosiure si ele formédia proprietatea Asociatiunei. Din aceste se vendu cu câte 2 fl. 1 exemplariu.

Din anii 1868 si din 1881 nu se mai afla nici unu exemplariu; din ceilalti ani se afla.

Banii de prenumeratiune se trimitu cu mandatu postalu de a dreptulu la **Comitetulu Asociatiunei transilvane in Sibiu.**

Pe lângã alte scrieri destinate pentru publicare, se primescu ori-ce anuntii bibliografice, cumu si recensii sau dari de sama, inca si critice scrise in spiritu obiectivu asupr'a productelor literarie, scientifice si artistice.

Redactiunea.